

เทศน์อบรมฆราวาส ณ สวนแสงธรรม กทม
เมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑

พัฒนาจิตให้ดี

มีประมาณ ๗ อย่างนั้นซิ นี่เรียกว่าคนมีหลักใจ ใจที่ได้พัฒนาแล้วย่อมเป็นไปตามเหตุผล ความเป็นไปตามเหตุผลคือความถูกต้องแล้วเย็น ทีนี้เราหมุนเข้ามาถึงจิตสร้างหลักฐานให้ตัวเองให้ได้รับความอบอุ่นนี้อีก อันนี้เราเกี่ยวกับส่วนรวม ก็จิตเมื่อได้รับการอบรมแล้วกระจายออกไปส่วนรวมก็แน่นหนามั่นคง ต่างคนต่างได้รับการอบรมด้วยกันแล้ว ต่างคนต่างจะมีเหตุมีผล ปฏิบัติต่อกันด้วยความราบรื่นดีงามสงบเย็น ทีนี้ใจของเราอ่อนเข้ามาถึงว่าการอบรมใจของเราให้เป็นพัฒนาจิตใจโดยเฉพาะแล้ว อันนี้ก็เหมือนกัน จิตใจจะแน่นหนามั่นคง เรานึกไปยิ่งให้มีสมบัติประจักษ์ภายในใจ เช่น ความสงบภายในใจซิ

เราไม่ต้องไปวาดภาพสวรรค์นิพพานละ อันนี้มันบอกเองนี่ มันเหมือนกับว่าเป็นหุ่นที่จะแสดงให้เห็นเรื่องสวรรค์นิพพานขึ้นมาแล้วนี่ พอจิตเริ่มสงบแล้วเหมือนกับว่าแสดงหุ่นขึ้นมาแล้ว สงบมากน้อยมันจะเด่นขึ้น ๆ และความมั่นคงความอบอุ่นเจ้าของจะเด่นขึ้นไปตาม ๆ กัน นี่การสร้างที่ว่าพัฒนาจิตใจเป็นยังงั้นนะ แล้วจิตใจนี้เป็นสิ่งที่อัศจรรย์มากนะ เพราะเราไม่เคยทำใจของเรา ใจไม่เคยได้รับความเหลียวแลจากเจ้าของเท่าที่ควร และไม่เคยได้รับความเหลียวแลจากเจ้าของการบำรุงจากเจ้าของอย่างเต็มกำลังความสามารถที่ใจจะแสดงตัวออกได้ ใจจึงไม่เห็นเป็นของอัศจรรย์ คนคนนั้นก็ไม่มีอัศจรรย์ คิดถึงเรื่องเจ้าของเดือดร้อนวุ่นวายเสียด้วยซ้ำไป เพราะไม่มีอะไรอยู่ในนั้น มีแต่ความเดือดร้อน

ทีนี้เวลาเราใช้การอบรมจิตใจของเรานี้ เอ้าเริ่มตั้งแต่จิต นี่หมายถึงผู้ที่ตั้งใจปฏิบัติจริง ๆ เช่นนักบวช ไม่มีหน้าที่การงานอื่นใดมายุ่งเหยิงวุ่นวาย มีแต่การอบรมจิตใจอย่างเดียวแล้ว ทีนี้เวลาไปอยู่ในป่าในเขาก็ดีอยู่ที่ไหนก็ดี อบรมจิตของเราให้มีความแน่นหนามั่นคงขึ้นด้วยความสงบ อย่างน้อยสงบเสียก่อนมันถึงจะแน่นหนามั่นคงได้ พอจิตค่อยสงบ ๆ แล้วค่อยเย็นลงไปสงบลงไปเรื่อย สงบลงเท่าไรยิ่งละเอียด ๆ ความรู้สึกละเอียดเข้าไปโดยลำดับ ความเย็นก็เย็น ความสุขก็สุขละเอียดเข้าไปเรื่อย ๆ ทีนี้มันก็เหมือนกับว่าเป็นเรตาร์ดละนะ เป็นเรตาร์ดจะจับถึงมรรคถึงผลถึงสวรรค์นิพพานแล้วนะ มันบอกอยู่ในนั้นนะ มันค่อยแสดงหุ่นแสดงภาพพจน์ขึ้นมาแล้ว โดยอาศัย

หลักเกณฑ์ภายในจิตใจของเราให้แสดง จากนั้นมาก็แจ้งชัดขึ้น ๆ ถ้ายิ่งเราพูดถึง
ชั้นปัญญาด้วยแล้วไม่มีอะไรจะไปคาดเดาเลยนะ

ใครอย่าไปคาดเดาปัญญา ใครจะว่าใครรู้ใครฉลาดแหลมคมขนาดไหนก็ตาม
เถอะ ขอให้ได้ใช้ปัญญาของพระพุทธเจ้าที่ทรงสอนไว้ก่อน อันนั้นเราจะทราบได้ชัด
ว่าพระพุทธเจ้าเป็นศาสดาองค์ละเอียดแค่ไหน เราเห็นได้ในพระปัญญาปรีชาญาณ
ความสามารถของพระองค์เองโดยที่เราปฏิบัติได้รู้ในเบื้องต้นเงื่อนปลายของท่านอยู่ใน
นั้น อยู่ในหัวใจเรา ท่านฆ่ากิเลสท่านฆ่าแบบไหน จิตของท่านสติปัญญาของท่าน
สติปัญญาประเภทที่ฆ่ากิเลสเป็นสติปัญญาประเภทใดนี้ มันมาเกิดในหัวใจของเราเสีย
หมด ๆ ตามภูมิของเรานะ ไม่ได้หมายถึงว่าเอาภูมิของเราไปวัดภูมิพระพุทธเจ้านะ ให้
มันเท่ากัน ไม่ใช่ไปวัดรอยท่านนะ เราพอเป็นหลักฐานพยานหรือพอเป็นเครื่องยืนยัน
กัน เพียงเท่านี้มันก็ยืนยันกันได้แล้ว ๆ

ความสว่างของจิตเป็นยังไง ได้ยินแต่ว่าความสว่าง ๆ จิตเกิดความสว่างอย่าง
นั้นอย่างนี้เรายังไม่เห็นในตัวของเรา มันก็ไม่พ้นความสงสัยอยู่นั้นแหละ พอมันปรากฏ
ขึ้นมาเท่านั้นแหละ ไม่สงสัยอ้อมเอิบทั้งวัน อยู่ไหนก็อ้อมก็เอิบ อยู่ในป่าในเขาคนเดียว
แทนที่จะกลัวลี้มกลัวตาย กลับอ้อมเอิบอยู่คนเดียว ฟังซิ สองก็คืออะไร ธรรมเป็นที่พึง
ใจเรากับธรรมเป็นอันเดียวกันแล้วสว่างกระจ่างแจ้ง ธรรมมีความบกพร่องที่ตรงไหน
พอที่จะเกิดความเดือดร้อน เมื่อธรรมอยู่ในหัวใจเราแล้วเราเดือดร้อนอะไร นั่นมัน
บอกอยู่ในตัวเสร็จเลย อบอุ่นก็อบอุ่นในนี้ เย็นก็เย็นในนี้ ความหวังก็เต็มอยู่ในหัวใจ
เราหวังอะไร นี่ปรากฏว่ามันเต็มอยู่ในนี้ ถึงจะยังไม่พ้นจากทุกข์มันก็จะพ้นอยู่นี้ ให้
เห็นชัด ๆ อยู่นี้ ไม่ก็ก้าวพุดง่าย ๆ ว่างั้นนะ คือความมั่นใจของเราว่าไม่ก็ก้าวมันจะถึง
เพราะก้าวนี้ก็ถูก ๆ ก้าวนี้ก็ไป ไม่ใช่ถอยหลัง มันจะถึง

นี่ละการสร้างความดี การพัฒนาจิตใจมันแสดงความแน่ใจให้เราเห็นอย่าง
ชัดเจน ๆ ยิ่งจิตมีความละเอียดมากเข้าเท่าไรในทางด้านจิตตภาวนา ยิ่งบอกตัวเอง
ชัดเจน สนุกทิวา ๆ เหมือนพระพุทธเจ้ามาตรัสบอกอยู่นี้ นี่นะ ๆ อยู่อย่างนั้น สนุกทิวา
โก อันนี้ประกาศภายในหัวใจเจ้าของให้หายสงสัย ๆ ว่าพระพุทธเจ้าก็ทรงรู้แบบนี้เห็น
แบบนี้ พระพุทธเจ้าก็ทรงรู้แบบสนุกทิวา นี่ ๆ ตั้งแต่ธรรมขั้นต่ำจนกระทั่งถึงขั้นสูงสุด
ก็สนุกทิวา นี่ ๆ เหมือนกันกับเรา บอกไปชัด ๆ เลยในหัวใจนั้นแหละ จนกระทั่งถึงใจ
มันพุ่งเลย คำว่า "พุ่ง" คือยังไง พ้นจากแดนสมมุติไปโดยประการทั้งปวงแล้ว เอาละที่นี้
เอาไปวัด จะเอาอะไรไปวัดละแดนนั้นนะ

ท่านว่า นิพพานัน ปรหม์ สุขิ เราอย่าเข้าใจว่ากิเลสมันจะวาดภาพไม่ได้นะ นิพพานัน ปรหม์ สุขิ พระนิพพานนี้เป็นสุขอย่างยิ่งนะ มันจะต้องไปวาดภาพแบบอ้อยอิ่ง ทั้ง ๆ ที่มันวาดภาพลมภาพแล้งนะ กิเลสเต็มหัวใจอยู่นี้ มันจะไปวาดภาพพระนิพพานวาดภาพบรมสุขจะให้มันเป็นบรมสุขอย่างนั้นได้ยังไง มันไม่ได้ แต่มันก็วาดของมันนะ อ้อยอิ่ง สบาย อ้อย นั่นแหละ ก็ดีอันหนึ่งสำหรับผู้มุ่งอรรถมุงธรรมนะ มันเป็นอาหารของใจ อันหนึ่งเพราะมันไม่ผิดนี้ วาดภาพพระนิพพาน เพื่อความจริงของพระนิพพานนี้ มันต้องก้าวตามร่องรอยไปก่อน

นี่เราพูดให้รู้ตามหลักความจริงจริงๆ ว่า ความจริงกับที่เราวาดภาพต่างกันอย่างไรต่างหากนะ เราไม่ได้ประมาณความวาดภาพของเราที่เป็นไปทางดีนะ แต่ถ้าหลักธรรมชาตินั้นไม่มีอะไรที่จะไปวาดแล้ว คือมันพ้นจากแดนอันนี้ไปแล้ว รู้อยู่เฉพาะผู้เป็นเท่านั้น เอาอะไรไปเทียบไม่ได้ไม่มี เพราะอะไรก็เป็นสมมุติ ๆ ทั้งหมด อันนั้นไม่ใช่สมมุตินี้ ที่มันวาดกันไม่ได้เทียบกันไม่ได้ สิ่งอะไรทั้งหมดในสามแดนโลกธาตุนี้ เป็นสมมุติทั้งหมดไม่ว่าหยาบ กลาง ละเอียด เป็นสมมุติทั้งนั้น อันนั้นไม่ใช่สมมุติ นอกไปแล้ว แยกไปตรงนั้นนะ มันเห็นได้ชัด ๆ อยู่ภายในจิตใจ นั่นละพระพุทธรเจ้าเอานั่น ละมาเป็นสมมุติขึ้นมาสอนโลก นิพพานัน ปรหม์ สุขิ คือนิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง เหมือนกับว่าเป็นร่องรอยไว้ก่อน ภาพไว้ก่อน เอาภาพไว้แล้วจะไม่ได้ถามใครละ ไม่มีใครจะไปถามใครเลยพอไปถึงขั้นที่ว่ามันแล้ว ที่นี้ต้องบอกเสียก่อน ตามกรุหมายป้ายทาง เอาก้าวไปตามนี้นะ ๆ เรื่อย พอไปถึงที่แล้วไม่ต้องบอก

นี่ให้สร้างเรียกว่าพัฒนาจิตของเราให้ดี ๆ พัฒนาจิตนี้ได้ทั้งเป็นอัตตสมบัติคือสมบัติส่วนตัวของเราโดยเฉพาะ ได้ทั้งสมบัติภายนอกเกี่ยวกับโลกกับสังคมทั่ว ๆ ไป ให้เป็นประโยชน์แก่โลก ต่างคนต่างไปพัฒนาจิต ไม่ปล่อยให้ทำตามความอยาก คือความอยากนี้มันอัตตฉีตอยู่ตลอดเวลา นะ อยู่ในหัวใจเรานะ เราไม่สังเกตมีแต่ทำตามมัน มันผลึก ๆ มันดันไป แล้วเราก็ไม่รู้ด้วยว่าอะไรผลึกตันให้เราคิดให้เราพูดให้เราทำอยู่ ก็คือธรรมชาติอันนั้นแหละที่มันมีอำนาจเหนือเรา แต่เราไม่รู้มันนั่นเอง ที่นี้เวลาเราดับใจของเราแล้วเราก็รู้ อันไหนควรทำไม่ควรทำ ท่านว่าพัฒนาจิต จิตที่พัฒนาแล้วย่อมมีความเจริญรุ่งเรืองแน่นอนหนามันคงมีเหตุมีผลมีหลักมีเกณฑ์ พวกกันจำเอานะ

เอาละพอ